GENEL MUHASEBE I

Muhasebe; Birden fazla işletme arasında meydana gelen bilgileri sınıflandıran mali bilgileri ortaya koyan birimdir.

Muhasebe Türleri;

→ **Finansal (mali) Muhasebe:** Parayla ilgili işlemleri sınıflandırır. (Banka muh, inşaat muh, şirketler muh...)

Başarı = Faaliyet Sonucu = Kâr / Zarar

→ **Maliyet muhasebesi:** Bir işletmede üretilen ya da satılan mal ya da hizmetlerin birim maliyetini belirleyerek satış fiyatını ortaya koyar ve gider kontrolünü sağlar.

→ **Yönetim Muhasebesi:** Karar verici kişilere işletmenin mali bilgilerini sunar.

Muhasebenin Görevleri:

1) İşletmenin borç - alacak ilişkilerini izlemek.
2) Yönetime yardımcı olmak
3) İşletmenin istatistiğini çıkarmak.
4) Tutulan defterlerin sahibi lehine delil olması. (usulüne uygun defter tutulması)
5) Denetleme aracı olması
6) İşletme ile ilgili durumu takip ve kontrol etme.

VARLIK (Mevcut): İşletmenin sahip olduğu iktisadi kıymetlerdir. 2'ye ayrılır.

1) **Hesap Dönemi:** (1 Ocak - 31 Aralık)

* İşletmede paraya dönüşebilme özelliğine göre varlıklar 2'ye ayrılır. Gerçekte sahip olduğu iktisadi kıymetlerin 2'ye ayrılmasındaki kriter zamandır. Buna göre varlıklar dönen ve duran olmak üzere ikiye ayrılır.

Dönen Varlıklar:

* Bir yıl içinde paraya dönüşebilme özelliği gösteren iktisadi kıymetlerdir.

- Hazır Değerler:
  - Kasadaki para
  - Bankadaki mevduat
  - Alınan çekler (mal satışı kaynaklı)
- **Ticari Alacaklar**
  - Vadesi 1 yıldan kısa olanlar
- **Stoklar**
  - Ticari mallar v.s (İstenildiği anda müşteriye satılabilecek mal).

Duran Varlıklar:

* Bir hesap döneminde elden çıkarılması düşünülmeyen, bir hesap döneminden daha uzun süre faydalanılması beklenen iktisadi kıymetlerdir.

- Maddi Duran Varlıklar
  - Arazi ve arsalar
  - Binalar
  - Taşıtlar
  - Makinalar
  - Tesisler

** Hiçbir işletme satın aldığı malları depoda 1 yıldan uzun süre bekletmek için almaz. Mal özelliği gereği 1 yıldan fazla bekletilebilir. O ticari mal değildir.

- Maddi Olmayan Duran Varlıklar
  - Haklar
    - Telif Hakkı
    - Patent Hakkı
    - İsim hakkı v.b
- Mali Duran Varlıklar
  - Hisse senetleri
- Ticari Alacaklar
  - Vadesi 1 yıldan büyük olmalı!

Maddi Duran Varlık: Fiziki özellik gösterip 1 yıldan daha uzun süre kullanılma özelliği gösteren, işletmeye fayda sağlayan, 1 hesap dönemi içerisinde satılması düşünülmeyen varlıklardır.

Maddi Olmayan Duran Varlık: Fiziki özelliği olmayan ancak bir hesap döneminden daha uzun süre işletmeye fayda sağlayan iktisadi kıymetlerdir.

Mali Duran Varlık: Bir bedel ödeyerek satın alınan hisse senetleri gibi...

Ör: Bir işletme başka bir işletmeye uzun vadeli amaçlarla yatırım yapmak gayesiyle hisse senedi aldığında satın aldığı hisse senedi mali duran varlıktır.

SERMAYE (KAYNAK) = Varlık

* Bütün varlıklar sermaye karşılığında elde edilir.
* Ne kadar varlık varsa o kadar sermaye (kaynak) var.
* Sermayeye devlet desteği olabilir o da özsermayeye dahil edilir.

Öz Kaynak (Öz Sermaye)
* İşletmenin sahibi veya ortakları hak sahibidir.
* 2. kişi söz sahibidir.

Yabancı Kaynaklar (Borç)

Kısa Vadeli Y.K (Vadesi 1 yıldan az)

Uzun Vadeli Y.K (Vadesi 1 yıldan fazla)

* 3. kişi söz sahibidir.

1. Kişi = Sermaye

2. Kişi = İşletme sahibi veya ortaklar

3. Kişi = Bunların (1. ve 2. kişinin) haricinde kalanlar

GELİR =

* Mal veya hizmet satışından elde edilen parasal tutarlar.
* Parasal tutardan maksat nakit para değil, parayla ifade edilen her türlü karşılık

- Banka mevduat faiz geliri
- Kâr payı geliri

GİDER:

* İşletme faaliyetlerin yürütülmesi sırasında tüketilen varlıkların değeridir.
Haberleşme, elektrik, doğalgaz, su, personel giderleri...

* Toplam Gelir − Toplam Gider > 0 ise kâr

* Toplam Gelir − Toplam Gider < 0 ise zarar

→ Kâr ve Zarar bir faaliyet dönemi sonunda tespit edilir.

MALİYET:

* İktisadi kıymetlerin elde edilmesi için yapılan değer kullanımıdır.

Bir Ticari İşletme için Maliyet:

* Alış maliyeti = Alış Bedeli + Alışta yapılan ödemeler (Alış Giderleri)
  - Nakliye bedeli
  - Nakliye sırasında sigorta
  - Ödenen komisyon bedelleri
  - Gümrük vergisi
  - Kur farkı

Bir sanayi işletmesi için maliyet:

Üretim maliyeti = DİMM + Direkt İşçilik Gideri (DİG) + Genel Üretim Gideri
(mamül maliyet) (Hammadde) (İşçilik)

Satış maliyeti = Mamül Maliyet + Satış Giderleri

Maliyet: İktisadi kıymetlerin elde edilmesi için yapılan değer kullanımı

Gider: İşletme faaliyetlerinin yürütülmesi yani gelir elde etme gayesiyle işletme varlıklarının tüketilmesidir.

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI
(MUHASEBENİN ANAYASASI)

1- Sosyal Sorumluluk: İşletmede muhasebe işlemleri yapılırken belli bir çıkar grubunun değil, tüm toplumun çıkarlarına göre hareket eder. İşletmenin çıkar grubu; işletme sahibi veya ortaklar, rakipler, devlet.

2- Kişilik kavramı: İşletmenin kişilik kavramı gereğince sahiplerinden, ortaklarından, yöneticilerinden ayrı bir kişiliği vardır. İşletme bu kişilik adına ticari işlemleri yapar. Bu kişilik borçludur, bu kişi alacaklıdır. Bu kişilik işletme faaliyetlerini yürütür.

3- İşletmenin süreklili: Uygulamada yoktur. İşletme ömrü sınırsız olarak kabul edilir. Uzun vadeli işlemler yapılır.

4- Dönemsellik: Sınırsız kabul edilen işletme ömrünün belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonucunun diğer dönemlerden ayrı (bağımsız) edilmesidir. Sürekliliği sınırlayan bir kavramdır.

5- Para ile Ölçme: İşlemlerin kaydedilirken TL cinsinden kaydedilmesi para ile ölçme kavramı gereğidir. İşlem yabancı para cinsinden yapılsa dahi deftere TL cinsinden kayıt yapılır.

6- Maliyet Esası: Bazı iktisadi kıymetlerin maliyetini ölçmek veya tespit etmek imkansızdır. Bunların dışında kalan maliyeti tespit edilmesi mümkün olan iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli üzerinden kayda alınmasıdır. Objektif bir ölçüdür. İşlem kaydında maliyet esası benimsenmiştir.

7- Tarafsızlık (objektiflik) ve Belgelendirme: İşlemlerin kaydedilmesinde usulüne uygun işlemin özünü, gerçeğini gösteren, düzenlenen objektif belgelere göre yapılan kayıtlardır.

8- Tutarlılık Temel Kavramı: İşlemler muhasebe defterine kaydedilirken benzer işlemlerin hep aynı şekilde, geçmişte uygulanan muhasebe politikalarının bugünde aynı şekilde devam etmesi şeklinde ifade edilir. Benzer durumlarda benzer tepkileri vermek tutarlı olmaktır. İşletmeler açısından bu düşünüldüğünde aynı mahiyetteki işlemler hep aynı şekilde kaydedilir. Objektif bir değerlendirme yapmasına imkan verir. Yani geçmişle bugün kıyaslanabilir ve doğru bir değerlendirme yapılabilir.

9- Tam açıklama kavramı: İşletmeler ticari defterleri ya da mali tabloları kullanacak olan tarafların (kişi ve kuruluşların) doğru karar verecek şekilde açık ve anlaşılır kayıtlar yapılması

10- İhtiyatlılık Kavramı: İşletmelerin gelecekte ortaya çıkabilecek zararları önceden tahmin ederek buna hazırlıklı olması.

11- Önemlilik Kavramı: Bir bilgi ticari defter ve belgelerde yer almadığı takdirde karar verici konumdaki kişiler yanlış bilgi veriyorsa o bilgi önemli kabul edilir. Mutlaka buna ticari defterlerde ve belgelerde yer verilmesi gerekir. Ticari defter ve belgelerde yer verilmediği takdirde karar verici konumdaki kişi yanlış karar veriyorsa o yer verilmeyen bilgi önemlidir. Mutlaka ona ticari defter ve belgelerde yer verilmesi gerekir.

12- Özün Önceliği Kavramı: Muhasebede işlemlerin kaydedilmesinde işlemin özünün, esasının biçime göre önceliği dikkate alınır.

* Özün biçime göre önceliği: işlemin ruhuyla esasıyla biçimi çakışıyorsa işlemi kaydeden kişi biçime değil, öze bakar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Muhasebe Belgesi: Belgeler yapılan işlemleri kişi, yer, zaman, nitelik, nicelik itibariyle ispatlayan, kanıtlayan nesnelerdir.

* Doğal Belge

* Düzenlenmesi **zorunluysa** işletmenin **dış ilişkilerinde** kullanılması zorunlu olan belgelerdir.

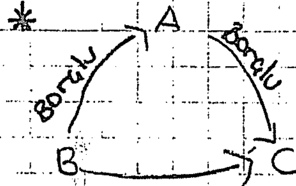
* Yapay Belge

* Düzenlenmesi zorunlu **olmayan** işletme **iç işlerinde** kullanılması zorunlu olmayan belgelerdir.

TÜRK TİCARET KANUNUNDA DÜZENLENEN BELGELER

① **Bono:** Emre yazılı eski adıyla "emre muharrer" senettir. Bir kişinin belirli bir vade sonunda belirli bir kişiye bono, üzerinde yazılı olan bedeli bonoyu imzalayan taraf, lehine bono düzenlenen kişiye (muhatap) ödeme taahhüdünde bulunur.

② **Poliçe:** Poliçeyi düzenleyen kendisine veya 3. bir kişiye belirli bir vade sonunda (muhattabın) borçlunun yapacağı ödeme.

* A → Keşideci
B → Muhatap
C → Lehtar

A'nın B'den alacağı varken A'nın talebi üzerine B'nin C'ye ödeme yapması

A → Keşideci, Lehtar

↑ Borçlu

B → Muhattap

③ **Çek:** Bir bankaya hitaben düzenlenen ödeme emridir.

* Bono, Poliçe, Çek → KAMBİYO SENETLERİ

Ciro: Kambiyo senetleri üzerindeki alacak haklarının 3. kişilere devredilmesine denir. Bu devir senetlerin arka tarafına alacaklı isim, soyisim, imza ile muhattaba devreder. Böyle böyle sürekli devir işlemi yapılır. Senedin arkası dolduğunda devir hakkı son bulmaz. Ek kağıt eklenebilir. Bu kağıda alonj denir.

* Karşılıksız çekte 1290 liraya kadar olan her bedel için neyse banka o bedeli ödeyecek. 1290 lira üzerindeki her bedel için 1290 lira banka ödeme yapacak.

VERGİ USUL KANUNU

* 3. kişilerle olan ilişki ve işlemlere ait olan kayıtların belgelendirilmesini zorunlu kılmıştır. Defter tutmak zorunda olmayan yükümlüler de matrahların tespit edilmesi ile ilgili giderlerini belgelendirmek zorundadırlar. VUK'a göre götürü olarak kaydedilen belgeler hariç. Belgelerde belirtilen hususlar gerçekleri göstermelidir. Özellikle vergi matrahı ile ilgili olan kısım aksi takdirde kanunen hiç bir gerçekliği yoktur.

Vergi Usul Kanununda Belli şekil ve şartlara Bağlanmış Olan Belgeler:
→ Fatura ve sevk irsaliyesi
→ Fatura yerine geçen belgeler
→ Serbest meslek makbuzları
→ Ücret bandroları ve Bandro yerine geçen belgeler
→ Diğer Belgeler

* Fatura: Satıcı sattığı mallarla ilgili alıcıya mal, cins, gösterdiği ticari belge. VUK'a göre düzenlenmiştir.

230. madde:
- Düzenleme tarihi
- Satıcının imzası
- Alıcının imzası
- Satılan malın cinsi
- Sevk irsaliye numarası

} Şekil şartları

* 7 gün içinde düzenlenmesi gerekir. Aksi halde para cezası vardır.

Fatura Vermek Zorunda Olanlar:
- 1. sınıf tacirler (tüccarlar)
- 2. sınıf tacirler
- Kazancı basit usülde tespit edilen tacirler
- Defter tutmak zorunda olan çiftçiler.

Fatura Almak zorunda olanlar.
- 1. sınıf tacirler.
- 2. sınıf tacirler
- Kazancı basit usülde tespit edilen tacirler.
- Defter tutmak zorunda olan çiftçiler.
- Vergiden muaf esnaf
- Serbest meslek.

* Sevk İrsaliyesi: Taşımayı kim üstlenirse irsaliye ona kalır.
Bir sevk irsaliyesinde malın cinsi ve miktarı, satıcının veya malı sevk edenin adı, soyadı, ticaret ünvanı, adresi, varsa vergi dairesi hesap numarası, malın taşıyana teslim tarihi ve müteselsil irsaliye numarası, mükellefin diğer işyerine veya satılmak üzere bir alıcıya gönderdiği hallerde malın kime ve nereye gönderildiğini ayrıca belirtir.

* Fatura Yerine Geçen Belgeler

① Perakende Satış Belgeleri: 1. ve 2. sınıf tacirler kazancı basit usülde tespit edilenler ile defter tutmak zorunda olan çiftçilerin fatura düzenlemek ve vermek zorunda olmadıkları perakende satış veya hasılatlarını belgelendirmek amacıyla düzenleyecekleri belgedir.

② Gider Makbuzu

③ Müstahsil Makbuzu: 1. ve 2. sınıf tacirler ile deftere tabi olan çiftçiler düzenler. Malın alındığını gösteren belgedir.

HESAPLAR

* **Hesap:** Bilanço ile gelir tablosu içeriğini oluşturan unsurlarda mali nitelikli işlemler sebebi ile meydana gelen artış ve azalışların kaydedildiği çizelgedir. Her bir hesap "T" şeklindeki çizelge ile gösterilir. Çizelgenin sol tarafı borç, sağ tarafı hesabın alacak tarafı olarak ifade edilir.

Borç ... Hesabı	Alacak
1000	400
	600

* Boş bir hesaba ilk kez kayıt yapmaya "hesabı açmak" denir.

* Hesabın sol tarafına kayıt yapmaya "hesabı borçlandırmak" denir.

* Hesabın sağ tarafına kayıt yapmaya "hesabı alacaklandırmak" denir.

* Hesabın sol ve sağ tarafının eşitlenmesine "hesabın kapanması" denir.

* Bir hesabın borcu ve alacağı arasındaki fark "hesabın kalanı" olarak ifade edilir.

* Eğer bir hesap sol taraftan kalan veriyorsa "borç kalanı", sağ taraftan kalan veriyorsa "alacak kalanı" verir.

* Hesabın borcu ile alacak tarafı birbirine eşit olmayabilir.

Türkiye'de tek düzen muhasebe sisteminde düzenlendiği mali tablonun türüne göre hesaplar 2'ye ayrılır.

① Bilanço Hesapları
- → Aktif Hesaplar
- → Pasif Hesaplar

② Gelir (Sonuç) Hesapları
- → Gelir Hesabı
- → Gider Hesabı

→ **Aktif Hesapların İşleyiş Kuralları:**

Borç ... Hesabı	Alacak
+	−
# Artış ilgili hesabın borç tarafına yazılır.	# Azalış ilgili hesabın alacak tarafına yazılır.

Aktifte artış = Varlıkta artış

Varlık = Dönen ve duran varlık

Aktif hesap kalan veriyorsa muhakkak borç kalanı verir. Alacak kalanı vermez!

→ **Pasif Hesapların İşleyiş Kuralları:**

Borç ... Hesabı	Alacak
−	+
# Azalış olduğunda borç tarafa yazılır.	# Artış olduğunda alacak tarafına yazılır.

İşleyiş aktif hesabın tam tersidir.

Pasif hesap kalan verirse muhakkak alacak kalanı verir.

→ Gider Hesaplarının İşleyiş Kuralları :

Borç	Hesabı	Alacak
+		−

* Aktif hesabın işleyişi gibidir.
* Borç kalanı verebilir.
* Giderde azalış olmaz, iptal ya da düzeltme olur.

→ Gelir Hesaplarının İşleyiş Kuralları :

Borç	Hesabı	Alacak
−		+

* Pasif hesap işleyişi gibidir.
* İptal ya da düzeltme olduğunda ters tarafa kaydedilir.
* Alacak kalanı verebilir.

TEK DÜZEN HESAP PLANI

HESAP SINIFLARI:

1. Dönen varlıklar hesap sınıfı } Aktif Hesap
2. Duran varlıklar hesap sınıfı
3. Kısa vadeli yabancı kaynaklar hesap sınıfı }
4. Uzun vadeli yabancı kaynaklar hesap sınıfı } Pasif Hesap.
5. Özkaynaklar }
6. Gelir tablosu hesapları
⋮

* Hesap planındaki kodlar belli bir sisteme ve mantığa göre oluşturulmuştur.

Hesap kodunun; İlk rakamı = Hesap sınıfı
İkinci rakamı = Hesap Grubu
Üçüncü rakamı = Büyük Defter Hesabı

ÖRN: 102 Bankalar Hesabı
↳ 2 → Büyük defter hesabı (Bankalar Hesabı)
↳ 0 → Hesap Grubu (Hazır Değerler)
↳ 1 → Hesap sınıfı (Dönen Varlık)

* Ticari alacakların içinde Alıcılar ve Alacak Senetleri vardır. Bu ikisinin ortak özelliği ticari mal satışından kaynaklanan alacak olmasıdır.

Alıcılar → Mal satışından kaynaklanan senetsiz alacak

Alacak Senetleri: Mal satışından kaynaklanan senetli alacak

Çift Taraflı Kayıt Yöntemi: Her mali olay için en az iki hesaba (tarafa) kayıt (Bilanço Usulü Kayıt) yapılması gerekir. Borç tarafa yazılan toplam tutar ile alacak tarafına yazılan toplam tutarın birbirine eşit olması gerekir.

ÇOK HESAPLI (SÜREKLİ) ARALIKSIZ ENVANTER (SAYIM) YÖNTEMİ

153 Ticari Mallar Hesabı

B (+)	A (−)
* Satın alma bedeli * Alış giderleri - Nakliye - Nakliye sigortası - Komisyon	* Satılan ticari malların maliyeti * Alış İskontosu * Alış İadesi

621 STMM Hesabı (−)

B (+)	A (−)
* Satılan ticari malların maliyet bedeli	* Geri gelen ticari mallar (satış iadesi) (maliyet bedeli üzerinden)

600 Yurtiçi Satışlar Hesabı

B	A (+)
	* Yurt içine mal satış bedeli

601 Satıştan İadeler (−)

B (+)	A
* Satış işleminden sonra müşteri tarafından iade edilen malların satış bedelleri	

611 Satış İskontoları Hesabı (−)

B (+)	A
* Müşterilere malın satışından sonra yapılan indirim (isteğe bağlı.)	

612 Diğer İndirimler Hesabı (−)

B (+)	A
* Müşteriye yapılan zorunlu indirim * Satılan mallarla ilgili ödenen nakliye (sevk)	

AKTİF HESAPLAR:

100 Kasa Hesabı

B (+)	A (−)
* Kasaya nakit para girişi olduğunda	* Kasadan nakit para çıkışı olduğunda

102 Bankalar Hesabı

B (+)	A (−)
* Mevduat hesabına para yatırıldığında * Havale / Eft	* Mevduat hesabından para çekildiğinde * Havale / Eft

B 120 Alıcılar Hesabı A	
+	−
*Alacakta artış olduğunda	*Senetsiz alacak (veresiye) tahsil edildiğinde

B 121 Alacak Senetleri Hes A	
+	−
*Senet karşılığıyla alacakta artış	*Alacak tahsil edildiğinde

[Vadesi 1 yıldan kısa senetli alacak]

PASİF HESAPLAR

B 300 Banka Kredileri Hesabı A	
−	+
*Kredi borcu ödendiğinde	*Kredi çekildiğinde

B 320 Satıcılar Hesabı A	
−	+
*Satıcıya olan borç azaldığında	*Satıcıdan veresiye (senetsiz) mal alımı dolayısıyla borcun artması

B 321 Borç Senetleri Hesabı A	
−	+
*Senet karşılığı borç ödendiğinde	*Satıcıdan senet karşılığında mal alımı yapılıp borcun artması

B 500 Sermaye Hesabı A	
−	+
	*İşletme sahibi ya da ortaklar tarafından koyulan sermaye

− Sürekli Envanter Uygulaması −

*Kayıt anında yapılır, Dönem sonu beklenmez.

① E İşletmesi sahibi tarafından 100.000 TL nakit paranın sermaye olarak konulması suretiyle 01.12.2016 tarihinde kurulmuştur.
a) Kuruluş bilançosu?
b) Kuruluş işlemini hesaplar üzerinde.

② E işletmesi 02.12.2016 tarihinde satıcı S'den 20000 TL maliyetli ticari malı veresiye olarak satın almıştır.

③ E işletmesi daha önce 02.12 tarihinde satın aldığı ticari mallar ile ilgili olarak 500 TL alış komisyonu 200 TL nakliye, 50 TL nakliye sigortası bedeli olan toplam 750 TL'yi peşin olarak ödemiştir.

④ E işletmesi kasasındaki nakit paranın 15000 TL'lik kısmını A bankasında açtırdığı mevduat hesabına yatırmıştır.

⑤ E işletmesi deposundaki 10.12.2016 mevcut ticari malların 5000 TL maliyetli kısmını 8000 TL'ye alıcı B'ye veresiye olarak satmıştır.

⑥ E işletmesi daha önce (10.12) alıcı B'ye sattığı ticari malların nakliye bedeli olan 100 TL'yi bankadaki mevduat hesabından ödemiştir.

⑦ E işletmesi daha önce (02.12) satın aldığı ticari malla ilgili olarak satıcı S'den 1000 TL iskonto almış, bedelini satıcı S'ye olan borcundan düşmüştür. (Alış iskontası)

⑧ E işletmesi daha önce (10.12) alıcı B'ye sattığı ticari mal ile ilgili olarak 500 TL iskonto yapmış, bedelini alıcı B'den olan alacağından düşmüştür. (Satış iskontosu, isteğe bağlı)

⑨ E işletmesi daha önce (02.12) satın aldığı ticari malların 2000 TL maliyetli kısmını satıcı S'ye iade etmiş, bedelini peşin olarak tahsil etmiştir. (Alış iadesi)

⑩ E işletmesi daha önce (10.12) alıcı B'ye sattığı ticari malların yarısını (maliyeti 2500 TL, satış bedeli 4000 TL olan kısmını) geri almış iade bedelini peşin olarak ödemiştir.

⑪ E işletmesi alıcı B'den kalan alacağının yarısını peşin olarak tahsil etmiştir.

⑫ E işletmesi satıcı S'ye kalan kısmın yarısını (9.500) A bankasındaki mevduat hesabından ödemiştir.

⑬ Dönem sonu fiili sayım sonucunda tespit edilen ticari mal mevcudu 17250 TL'dir. Sizde gerekiyorsa STMM kaydı yapınız. (Herhangi bir kayıt yapmaya gerek yoktur. (Çünkü ticari mallar hesabının borç kalanı fiili sayım sonucu bulunan mala eşittir.

⑭ Kârı veya zararı bularak kapanış bilançosunu oluşturunuz.

E işletmesinin 01.12.2016
A tarihli Kuruluş Bilançosu P

Aktif		Pasif	
Kasa	100.000	Sermaye	100000
	100000		100000

100 Kasa H.

(+)	(-)
1) 100.000	750 (3
9) 2000	15000 (4
11) 3750	4000 (10a

500 Sermaye H.

	(+)
	100.000 (1

153 T.M.H

(+)	(-)
2) 20000	5000 (5b
3) 750	1000 (7
10b) 2500	2000 (9

320 Satıcılar H

(-)	(+)
7) 1000	20000 (2
12) 9500	

102 Bankalar H

(+)	(-)
4) 15000	100 (6
	9500 (12

120 Alıcılar Hes

(+)	(-)
5a) 8000	500 (8
	3750 (11

600 Yurt içi S.H

(-)	(+)
	8000 (5a

621 STMM H.

(+)	(-)
5b) 5000	2500 (10b

612 Diğer İnd (-)

(+)	(-)
6) 100	

611 Satış İskontoları (-)

(+)	(-)
8) 500	

610 Satıştan İadeler (-)

(+)	
10a) 4000	

14 → Kar = Toplam Gelir − Toplam Gider

$8000 - (2500 + 100 + 500 + 4000) = 900$

(600) (621) (612) (611) (610) numaralı hesaplar.

E işletmesinin 31.12.2016 tarihli dönemsonu Bilançosu

Kasa	86000	Sermaye	100000
T.mallar	19250	Satıcılar	9500
Bankalar	5400	Kâr	900
Alıcılar	3750		
	110400		110400

– Aralıklı Envanter Uygulaması –

① E işletmesi 01.12.2016 tarihinde 60000 TL nakit para, 4000 TL ticari mevduatın sermaye olarak konulması ile kurulmuştur.

② E işletmesi 03.12.2016 tarihinde satıcı A'dan 20000 TL maliyetli ticari mal satın almış, 5000 TL'sini peşin ödemiş, 10000 TL mevduat hesabından havale ile ödemiş, kalan kısım için 3 ay vadeli bono imzalayarak satıcı A'ya vermiştir.

③ E işletmesi 03.12 tarihinde satın aldığı ticari malların nakliye bedeli olan 1000 TL'yi peşin ödemiştir.

④ (10.12) E işletmesi deposunda mevcut ticari malların bir kısmını Alıcı B'ye 14000 TL'ye satmış, 4000 TL peşin tahsil etmiş, 3000 TL'lik tutar için 2 ay vadeli bono almış, kalan kısmı ise daha sonra alacaktır.

⑤ E işletmesi 10.12 tarihinde sattığı ticari malların taşıma esnasında zarar görmesi sebebiyle Alıcı B'ye 1000 TL zorunlu indirim yapmış. Bu tutarı alıcı B'den olan alacağından düşmüştür. (Zorunlu dediği için Diğer İndirimler Hesabı!)

⑥ E işletmesi 03.12 tarihinde satın aldığı ticari malların 2000 TL'lik kısmını iade etmiş, bedelini peşin olarak tahsil etmiştir.

⑦ E işletmesi satıcı A'dan 12.10.2016 tarihinde 4000 TL maliyetli ticari malı veresiye olarak satın almıştır.

⑧ E işletmesi 10.12.16 tarihinde sattığı ticari malların 3000 TL'lik (satış bedeli) kısmını alıcı B'den iade almış, bedelini alacağından düşmüştür. (Çıkışı kaydetmedik, maliyeti bilmiyoruz. Geri gelen malın maliyetini de bilmiyoruz. O yüzden gider kaydı yapacağız)

⑨ E işletmesi 10.12 tarihinde sattığı ticari mallarla ilgili olarak alıcı B'ye 500 TL iskonto (isteğe bağlı) yapmış. Bedelini banka mevduat hesabından ödemiştir.

⑩ E işletmesi 12.10.16 tarihinde satın aldığı ticari malların 3000 TL'lik kısmını satıcı A'ya iade etmiş bedelini satıcı A'ya olan borcundan düşmüştür.

⑪ E işletmesi satıcı A'ya kalan 1000 TL'lik senetsiz borcu için A'nın gönderdiği 2 ay vadeli poliçeyi kabul etmiştir.

Malın alış bedeli, alış giderleri → T.mallar Hesap

120 → Senetsiz alacak!

121 → Senetli alacak!   Alış iadeleri → T. mallar Hesabına!

⑫ E işletmesi alıcı B den kalan senetsiz alacağı için bir poliçe keşide etmiş ve kabul için B ye göndermiştir. B nin kabul ettiği poliçe E işletmesi tarafından kayda alınmıştır (Senetsiz alacak senetli alacağa dönüşmüştür)

⑬ E işletmesi nakit ihtiyacı dolayısıyla D bankasından 4 ay vadeli 20000 TL nakit kredi çekmiştir.

⑭ E işletmesinin dönem sonu fiili sayım sonucunda tespit edilen mal mevcudu 1000 TL'dir. Satılan ticari malın maliyetini hesaplayarak kaydını yapın.

⑮ E işletmesin kâr/zarar bulup, kapanış bilançosunu oluşturun.

E işletmesinin 01.12.2016 tarihli Kuruluş Bilançosu

Kasa	60000	Sermaye	100000
Bankalar	4000		
	100000		100000

100 Kasa Hes.

(+)	(-)
1) 60000	5000 12
4) 4000	1000 (3
6) 2000	
13) 20000	

102 Bankalar Hesabı

(+)	(-)
1) 40000	10000 (2
	500 (9

500 Sermaye H

(-)	(+)
	100000 (1

153 T.m. Hesabı

(+)	(-)
2) 20000	2000 (5
3) 1000	8000 (10
7) 4000	

321 Borç Senetleri H.

(-)	(+)
	5000 (2
	1000 (6

600 Yi. Satışlar H.

(-)	(+)
	14000 (4

121 Alacak Senet. H.

(+)	(-)
4) 3000	
12) 3000	

120 Alıcılar H.

(+)	(-)
4) 7000	1000 (5
	3000 (8
	3000 (12

612 D. indirimler (-)

(+)	(-)
5) 1000	

320 Satıcılar Hes.

(-)	(+)
10) 3000	4000 (7
11) 1000	

610 Satıştan İadeler (-)

(+)	(-)
8) 3000	

611 Satış İskontoları (-)

(+)	(-)
9) 500	

300 Banka Kredileri

(-)	(+)
	20000 (13

621 STMM H (-)

(+)	(-)
14) 9000	

14 → STmm = Ticari mallar Hesabının Borç kolonu − Dönem Sonu fiili mal mevcudu

20000 − 1000 = 19000

(600)   (612 + 610 + 611 + 621)

15 → Kar / zarar = Toplam Gelir − Toplam Gider

= 14000 − (1000 + 3000 + 500 + 18000)

= (9500) TL zarar

E işletmesinin 31.12.16 tarihli kapanış bilançosu

Kasa 80000	Sermaye 100000
Bankalar 29500	Borç S. 6000
T.mallar 1000	Banka Kredileri 20000
Alacak S. 6000	zarar (9500)

116500

KATMA DEĞER VERGİSİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

191 İndirilecek KDV Hesabı

(+)	(−)
mal veya hizmet alımı dolayısıyla ödenen veya borçlanılan KDV	
- Satış iadesindeki KDV	
- satış iskontosundaki KDV	

391 Hesaplanan KDV

(−)	(+)
	mal veya hizmet satışı dolayısıyla tahsil edilen veya alacak olarak kaydedilen KDV.
	- Alış iadesindeki KDV
	- Alış iskontosundaki KDV

Ör:

① E işletmesi A'dan 5900 TL (KDV %18) tutarında ticari malı peşin olarak almıştır.
② E işletmesi B'den 2160 TL (%8) tutarında ticari malı veresiye olarak almıştır.
③ Satıcı A, E işletmesine 1180 TL (%18) tutarında indirim yapmış, E işletmesi ilgili tutarı peşin olarak tahsil etmiştir.
④ E işletmesi satıcı B'ye 540 TL (%8) tutarında ticari malı iade etmiş, bedelini borcundan düşmüştür.
⑤ E işletmesi alıcı D'ye bir kısım ticari malını 354 TL (%18)'e peşin olarak satmıştır.
⑥ E işletmesi alıcı F'ye bir kısım ticari malını 21600 TL (%8)'e veresiye satmıştır.
⑦ E işletmesi alıcı D'den 118 TL (%18) tutarındaki (satış bedeli) ticari malı geri almış, iadesini peşin olarak ödemiştir.
⑧ E işletmesi alıcı F'ye 54 TL (%8) iskonto yapmış, bedelini alacağından düşmüştür.
⑨ 31.01.16 tarihli KDV mahsup kaydını yapınız.
⑩ E işletmesi 26.02.16 tarihli KDV borcunun ödeme kaydını yapınız. (Peşin ödendi)

	Borç	Alacak
1		
Ticari mallar Hesabı	5000	
İndirilecek KDV Hesabı	900	
Kasa Hesabı		5900
2		
Ticari mallar hesabı	2000	
İndirilecek KDV hesabı	160	
Satıcılar Hesabı		2160
3		
Kasa Hesabı	1180	
Ticari mallar hesabı		1000
Hesaplanan KDV Hesabı		180

		Borç	Alacak
4			
	Satıcılar Hesabı	540	
	Ticari Mallar Hesabı		500
	Hesaplanan KDV Hesabı		40
5			
	Kasa Hesabı	354	
	Yurtiçi satışlar Hesabı		300
	Hesaplanan KDV Hesabı		54
6			
	Alıcılar Hesabı	21600	
	Yurtiçi satışlar hesabı		20000
	Hesaplanan KDV Hes.		1600
7			
	Satıştan iadeler Hesabı	100	
	İndirilecek KDV Hesabı	18	
	Kasa Hesabı		118
8			
	Satış İskontoları Hesabı	50	
	İndirilecek KDV Hesabı	4	
	Alıcılar Hesabı		54
9	31.01		
	Hesaplanan KDV Hesabı	1874	
	İndirilecek KDV Hes.		1032
	Ödenecek vergi ve Fonlar		792
	KDV mahsup kaydı		
10	26.02		
	Ödenecek vergi ve fonlar hesabı	792	
	Kasa Hesabı		792
	KDV Borcunu Ödeme Kaydı		

KDV ile ilgili Dönem Sonunda Kullanılan Hesaplar;

190 Devreden KDV Hesabı

(+)	(−)
Ay sonunda hesaplanan net KDV alacağı	

360 Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı

(−)	(+)
	Ay sonunda hesaplanan KDV borcu
10) 792	9) 792
792	792

1. Dönen Varlıklar
10. Hazır Değerler
100 Kasa Hesabı
101 Alınan Çekler Hesabı
102 Bankalar Hesabı
103 Verilen çekler ve ödeme emirleri Hesabı

101 Alınan Çekler Hesabı

(+)	(−)
Alınan vadesiz çekler	Tahsil veya ciro edilen vadesiz çekler

Ör: E işletmesi alıcı B'ye bir kısım ticari malın 11800 TL'ye (%18) satmış. Karşılığında aynı itibari değerli vadesiz çek almıştır.

101 Alınan çekler hesabı -cüzdandaki		11800	
	600 Yurtiçi satışlar Hes.		10000
	391 Hesaplanan KDV Hes.		1800

2a) E işletmesi daha önce mal satışı dolayısıyla aldığı 11800 TL itibari değerli çek tahsil için A bankasına vermiştir. 2 gün sonra çek bedeli E işletmesinin mevduat hesabına yatırılmıştır.

101 Alınan Çekler Hesabı -tahsildeki		11800	
	101 Alınan Çekler Hesabı -cüzdandaki		11800
102 Bankalar Hesabı		11800	
	101 Alınan Çekler Hes. -tahsildeki		11800

101 Alınan Ç.H

1) 11800	11800 (2
2) 11800	11800 (3

2b) E işletmesi satıcı D'den 59000 TL (%18) tutarında ticari mal satın almış. KDV'sini peşin ödemiş, 11800 TL'lik kısmını cüzdandaki çeki ciro etmiş, kalan kısmı daha sonra ödeyecektir.

153 Ticari mallar Hesabı		50000	
191 İndirilecek KDV Hesabı		9000	
	100 Kasa Hesabı		9000
	101 Alınan Çekler Hes. -cüzdandaki		11800
	320 Satıcılar Hesabı		38200

103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri (-) ⇒ Aktif (Düzeltici) Hesap.

(-)	(+)
Verilen çekin ödenmesi, ödeme emrinin banka tarafından yerine getirilmesi	Çek imzalanıp verilmesi veya bankaya ödeme verilmesi (virman talimatı)

Ör: E işletmesi satıcı B'den 54000 TL (%8) tutarında ticari mal almış, KDV'sini peşin ödemiş, kalan tutar için aynı itibari değerli çek düzenlemiştir.

153 Ticari Mallar Hesabı	50000		
191 İndirilecek KDV Hesabı	4000		
100 Kasa Hesabı		4000	
103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri Hes.		50000	

$\frac{54000}{1{,}08}$

Ör: Veya kalan tutarın 2 gün sonra ödenmesi için B bankasına ödeme emri vermiştir.

153 Ticari mallar hesabı	50000	
191 İndirilecek KDV Hesabı	4000	
100 Kasa Hesabı		4000
103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri Hesabı		50000

⇒ 2 gün sonra (EFT emri gerçekleşince)

103 Verilen çekler ve ödeme emirleri Hesabı	50000	
102 Bankalar Hesabı		50000

1 Dönen Varlıklar
12 Ticari Alacaklar
120 Alıcılar Hesabı
121 Alacak Senetleri Hesabı

121 Alacak Senetleri Hesabı

(+)	(-)
Bono alındığında, lehine poliçe düzenlendiğinde, vadeli çek alındığında	Bono, poliçe veya vadeli çek tahsil veya ciro edildiğinde

ÖR: E işletmesi alıcı B'ye 20000 TL maliyetli ticari malı 47200 TL'ye satmış, KDV tutarını ve malın maliyetini peşin tahsil etmiş, 12000 TL'lik tutar için 6 ay vadeli bono almış, kalan 8000 TL'lik tutar için ise alıcı B'den alacaklı kalmıştır.

100 Kasa Hesabı	27200	
120 Alıcılar Hesabı	8000	
-Alıcı B		
121 Alacak Senetleri Hesabı	12000	
600 Yurt İçi Satışlar Hesabı		40000
391 Hesaplanan KDV Hesabı		7200
621 STMM Hesabı	20000	
153 Ticari Mallar Hesabı		20000

ÖR: E işletmesi alıcı B'den aldığı 6 ay vadeli bonoyu (12000) tahsil için A bankasına vermiş, vade sonunda B bankasına 200 TL komisyon kestikten sonra kalan bedeli (11800) E işletmesinin aynı bankadaki mevduat hesabına yatırmıştır.

653 Komisyon Giderleri Hesabı (-)

(+)	(-)
Esas faaliyet konusu dışında ödenen komisyonlar.	

102 Bankalar Hesabı	11800	
653 Komisyon Giderleri Hesabı	200	
121 Alacak Senetleri Hesabı		12000
-Alınan Bonolar		

ÖR: E işletmesi satıcı A'dan 23600 TL (%18) tutarında ticari mal almış. 11600 TL'lik kısmını peşin ödemiş kalan kısmı cüzdandaki vadeli çeklerden ciro ederek ödemiştir. Ayrıca mal alımına aracılık eden komisyoncuya 590 TL (%18) komisyon bedeli çek (vadesiz) düzenleyerek ödemiştir.

153 Ticari Mallar Hesabı	20500	
-mal bedeli (20000)		
-Komisyon (500)		
191 İndirilecek KDV Hesabı	3690	
-mal bedeli (3600)		
-Komisyon KDV (90)		
100 Kasa Hesabı		11600
121 Alacak Senetleri Hes		12000
-alınan vadesiz bono		
103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri Hes.		590

SENETLERİN PROTESTOSU:

Ör: E işletmesi ticari mal satışı karşılığında müşterisinden ciro yoluyla aldığı itibari değeri 10000 TL olan bonoyu vadesinde tahsil edememiş ve bonoyu noter aracılığıyla protesto ettirmiştir. Protesto bedeli olan 177 lira (1/18) E işletmesi tarafından peşin ödenmiştir.

121 Alacak Senetleri Hesabı		10177	
– Protestolu Bonolar			
121 Alacak senetleri Hes			10000
– cüzdandaki			
100 Kasa Hesabı			177

Ör: E işletmesi daha önce protesto ettirdiği bono karşılığında alacağını (10177) 2000 TL gecikme faizi ile birlikte peşin olarak tahsil etmiştir.

642 Faiz Gelirleri Hesabı

	(+)
	Elde edilen faiz geliri

100 Kasa Hesabı	12177	
121 Alacak Senetleri Hes. – Protestolu		10177
642 Faiz gelirleri Hes		2000

SENETLERİN YENİLENMESİ

Ör: E işletmesi cüzdanındaki mevcut 10000 TL itibari değerli bonoyu (vadesi 05.12.16) vadesinde tahsil edemediği için bono borçlusuyla anlaşarak 05.02.17 vadeli yeni bir bono almıştır.

1) Bono yenileme vade farksız aynı itibari değer üzerinden yapılması durumunda;

121 Alacak Senetleri Hesabı – Yenilenen (5.12.17 vadeli)	10000	
121 Alacak Senetleri Hesabı – cüzdandaki (5.12.16 vadeli)		10000

2) E işletmesinin bono yenileme işlemini 1000 TL vade farkı talep ederek kabul etmesi durumunda 11000 TL itibari değerli üzerinden yeni bir bono alınması (vade 05.12.17)

121 Alacak Senetleri Hesabı – Yenilenen (5.12.17)	11000	
121 Alacak Senetleri Hes – cüzdandaki (5.12.16)		10000
642 Faiz Gelirleri Hesabı		1000

3) Bono yenileme E işletmesi tarafından 1000 TL vadeli farkının yarısının peşin tahsil edilerek yarısının 5.12.17 vadeli bonoya ilave edilmesi suretiyle kabul edilmesi durumunda:

100 Kasa Hesabı	500	
121 Alacak Senetleri Hes	10500	
—Yenilenen (5.12.17)		
121 Alacak Senetleri Hesabı		10.000
—Önceki (5.12.16)		
642 Faiz Gelirleri Hesabı		1000

1 Dönen Varlıklar
15 Stoklar
153 Ticari Mallar Hesabı
159 Verilen Sipariş Avansları

159 Verilen Sipariş Avansları Hesabı

(+)	(−)
Ticari mal siparişi sebebiyle ödenen avanslar (olacak!)	Teslim alınan ticari mallar için kapatılan avanslar (olacak!)

ÖR: E işletmesi satıcı B'ye birim fiyatı 54000 TL (%8) olan mallardan 20 adet 5.12.16 tarihinde sipariş vermiş, 10000 TL avansı aynı gün peşin olarak ödemiştir. E işletmesinin sipariş verdiği mallar 15.12.16 tarihinde B işletmesi tarafından teslim edilerek kalan bedel yine peşin olarak E işletmesi tarafından ödenmiştir.

05.12		
159 Verilen Sipariş Avansları Hesabı	10000	
100 Kasa Hesabı		10000
—avans ödeme kaydı 15.12		
153 Ticari Mallar Hesabı	100000	
191 İndirilecek KDV Hesabı	8000	
159 Verilen Sipariş Avansları H.		10000
100 Kasa Hesabı		98000

3 Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
34 Alınan Avanslar
340 Alınan Sipariş Avansları

(−)	(+)
Teslim edilen ticari mallar için kapatılan avanslar	Ticari mal siparişi sebebiyle tahsil edilen avanslar

632 Genel Yönetim Giderleri

(+)	

25 MADDİ DURAN VARLIKLAR

250 Arazi ve Arsalar
252 Binalar
253 Tesis ve makinalar
254 Taşıtlar
255 Demirbaşlar

Ö) E işletmesi 01.12.16 tarihinde peşin olarak 70800 TL (%18)'ye bir bina satın almış ve kullanmaya başlamıştır. Ayrıca binanın satın alınması durumunda 1800 TL emlak alım vergisi, 236 TL (%18) vekalet ücreti (noter) peşin olarak ödenmiştir.

a) EAV ve noter ücretini gider olarak kaydetmeye karar vermiştir.

1.12

	Borç	Alacak
252 Binalar Hesabı	60.000	
632 Genel Yönetim Giderleri Hesabı	2000	
-Noter: 200		
-EAV: 1800		
191 İndirilecek KDV Hesabı	10836	
-Bina: 10.800		
-Noter: 36		
100 Kasa Hesabı		72836

b) EAV ve noter ücretini aktifleştirmeye karar vermiştir.

1.12

	Borç	Alacak
252 Binalar Hesabı	62000	
-Bina alış bedeli: 60000		
-EAV: 1800		
-Noter: 200		
191 İndirilecek KDV Hesabı	10836	
100 Kasa Hesabı		72836

c) EAV gider, noter ücreti maliyete eklenmiştir. (Aktifleştirilmiş.)

	Borç	Alacak
252 Binalar Hesabı	60200	
-Bina alış bedeli: 60000		
-Noter ücreti: 2000		
632 Genel Yönetim Giderleri Hesabı (-)	1800	
191 İndirilecek KDV Hesabı	10836	
100 Kasa Hesabı		72836

d) EAV maliyet, noter ücreti gider olarak kaydedilmiştir.

252 Binalar Hesabı	61800	
alış bedeli: 60.000		
EAV: 1800		
632 Genel Yönetim Giderleri Hesabı (-)	200	
191 İndirilecek KDV Hesabı	10836	
100 Kasa Hesabı		72836

ÖR: E işletmesi yurtdışından ithalat yoluyla 10000 $'a bir makina satın alıp kullanmaya başlamıştır. Makina Trabzon gümrüğüne geldiğinde ayrıca %20 gümrük vergisi ve %18 KDV peşin olarak ödenmiştir. Makinanın teslim alındığı tarihte 1$ = 3,50 TL değeri üzerinden ödemesi borç olarak kaydedilmiştir. Makinanın kurulumu için B firmasına 4720 TL (%18) banka havalesi yoluyla ödenmiştir.

Makina bedeli : 35000 TL (3,50 × 10000 $)
Gümrük vergisi = 7000 TL (35000 × 0,20)
Ara toplam 42000 TL
(KDV matrahı)
KDV (%18) 7560 (42000 × 0,18)
49560

253 Tesis ve makinalar Hesabı	46000	
makina bedeli: 35000		
gümrük vergisi: 7000		
kurulum bedeli 4000		
191 İndirilecek KDV Hesabı	8280	
makina 7560		
kurulum 720		
100 Kasa Hesabı		14560
102 Bankalar Hesabı		4720
336 Diğer Çeşitli Borçlar Hes.		35000

136 Diğer Çeşitli Alacaklar Hesabı

(+)	(-)
Duran varlık satışı karşılığı alacakların kaydedildiği hesap (senetli veya senetsiz)	

336 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı

(-)	(+)
	Borçların kaydedildiği hesap.

Ör: E İşletmesi aşağıda fatura bilgileri yer alan kamyoneti peşin olarak satın almıştır;

Kamyonet Bedeli : 60000
ÖTV : 10500
Ara Toplam 70500
KDV (%18) = 12690 (70500x0,18)

83190

!! Binek oto KDV'si indirilecek KDV olarak kaydedilemez!

a) ÖTV aktifleştirilerek kaydedilmişi

254 Taşıtlar Hesabı	70500	
191 İndirilecek KDV Hesabı	12690	
100 Kasa Hesabı		83190

b) ÖTV gider olarak kaydedilmişi

254 Taşıtlar Hesabı	60000	
632 Genel Yönetim Giderleri Hesabı	10500	
191 İndirilecek KDV Hesabı	12690	
100 Kasa Hesabı		83190

Ör: E İşletmesi aşağıda fatura bilgileri yazan binek otomobili 6 ay vadeli bono karşılığında satın almıştır.

Binek otomobilin bedeli: 150000
ÖTV (%160) : 240000
(KDV matrahı) Ara Toplam : 390000
KDV (%18): 70200
460200

a) ÖTV ve KDV aktifleştirilmişse;

254 Taşıtlar Hesabı	460200	
336 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı		460200

b) ÖTV ve KDV gider olarak kaydedilmişse;

254 Taşıtlar Hesabı	150000	
632 Genel Yönetim Giderleri Hesabı	310200	
336 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı		460200

* 2016 yılı için alış bedeli ≤ 900 (KDV Hariç) TL olan demirbaşlar işletme tarafından;
  1- Doğrudan gider olarak kaydedilir
  2- Aktifleştirilir.

* Alış Bedeli > 900 ⇒ Aktifleştirilmesi zorunludur.
  (KDV Hariç)

Ör: E işletmesi 1003 TL'ye (%18) bir masa satın alıp kullanmaya başlamıştır.
2360 (%18)

a) masa aktifleştirilirse;

255 Demirbaşlar Hesabı	850 (2000)	
191 İndirilecek KDV Hesabı	153 (360)	
100 Kasa Hesabı		1003 (2360)

b) masa gider olarak kaydedilmişse;

632 Genel Yönetim Giderleri Hesabı	850	
191 İndirilecek KDV Hesabı	153	
100 Kasa Hesabı		1003

DURAN VARLIKLARDA AMORTİSMAN

1) Normal Yöntem

Her yıl eşit tutarda yıpranma payı

* Amortisman tutarı (yıllık) = Aktife kayıtlı değer / Faydalı ömür

* Normal Amortisman oranı = 1 / Faydalı ömür

* Amortisman tutarı = Kayıtlı Değer × Amortisman oranı

2) Azalan Bakiyeler Yöntemi

* Amortisman oranı = Normal amortisman oranının 2 katıdır.

* Eğer bu oran 0,50'yi geçerse 0,50 olarak uygulanır. (Faydalı ömür 2 veya 3 olduğunda 0,50'yi geçiyor)

* Amortisman tutarları 2. yıldan itibaren kalan değer üzerinden ayrılır.

* Son yılın amortisman tutarı bir önceki yılın kalan değeridir.

* Amortisman süresi faydalı ömür süresine eşittir.

Ör: E işletmesi kayıtlı değeri 20 000 TL olan 1 taşıtına (kamyonet) 2016 yılından itibaren amortisman ayıracaktır. Taşıtın faydalı ömrü 5 yıldır. İstenen;

a) Normal Yöntem'e Göre;

Amortisman tutarı = $\frac{20000}{5 \text{ yıl}} = 4000$ TL

Amortisman oranı = $\frac{1}{5} = 0,20$

Amortisman tutarı = $20000 \times 0,20 = 4000$

(eşit)

257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı

(−)	(+)
	maddi duran varlıkların Amortisman tutarlarının kaydedildiği hesap.

31/12/16, 17, 18, 19, 20

632 Genel Y. Giderleri H.	4000	
257 B. Amortismanlar Hes.		4000

257 B.A. Hesabı

	4000 (2016)
	4000 (2017)
	4000 (2018)
	1200

E işletmesinin 31.12.18 Tarihli Kapanış Bilançosu

2 Duran Varlık
25 Maddi D.V
254 Taşıtlar 20000
257 B.A. 12000
8000 ← Net Değer

b)

Yıllar	Kayıtlı Değer	Amortisman oranı (2 x 1/5)	Yıllık Amortisman oranı	Kalan Değer
2016	20000	x 0,40 =	8000	12000
2017	20000	0,40	4800 ← 7200x0,40	7200
2018	20000	0,40	2880 ← 4320x0,40	4320
2019	20000	0,40	1728 ← Aynısı	2592
2020	20000	0,40	2592	

(12000x0,40)

31.12.16

632 G.Y.G	8000	
257 B.A.H		8000

31.12.17

632	4880	
257		4880

31.12.18

632	2880	
257		2880

257 B.A.H

	8000 (2016)
	4880 (2017)
	2880 (2018)

DURAN VARLIKLARIN SATIŞI

* Satış fiyatı (KDV'siz) > Net Değer (KD - BA) ⇒ Kârlı satış (679 Diğer Olağandışı Gelir ve Kârlar Hes.)

Satış fiyatı (KDV'siz) < Net Değer (KD - BA) ⇒ Zararına satış (689 Diğer olağandışı Gider ve Zararlar Hesabı (-))

Satış fiyatı (KDV siz) = Net Değer (KD - BA) ⇒ Başabaş fiyattan satış

ÖR: E işletmesi aşağıda bilgileri yer alan makinayı peşin olarak satmıştır.

253 Tesis, makina ve Cihazlar Hesabı

20000 -	20000 -
20000	20000

257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı

10000 -	10000 -
10000	10000

⇒ Satış Hasılatı Yöntemi ⇐

a) Satış Fiyatı = 17700 (%18)

100 Kasa Hesabı	17700	
257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı	10000	
679 Diğer Olağandışı Gelir ve Kârlar Hesabı		5000
391 Hesaplanan KDV Hesabı		2700
253 Tesis, makina ve Cihazlar Hes.		20000

b) Satış fiyatı = 4720 TL (%18)

100 Kasa Hesabı	4720	
257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı	10000	
689 Diğer olağandışı Gider ve Zararlar Hesabı	6000	
391 Hesaplanan KDV		720
253 Tesis ve makinalar Hes		20000

c) Satış fiyatı = 11.800 (%18) ;

	Borç	Alacak
100 Kasa Hesabı	11800	
257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı	10000	
391 Hesaplanan KDV		1800
253 Tesis, makina ve cihazlar Hesabı		20000

Ör: E işletmesi 2012 hesap dönemi içinde satın aldığı ve her yıl amortisman ayırdığı binasını 15.08.2016 tarihinde 216000 TL'ye (%18) satmış, KDV'sini peşin tahsil etmiş, kalan tutar karşılığında 6 ay vadeli bono almıştır. Binanın kayıtlı değeri 200000 TL, faydalı ömrü 10 yıl, amortisman ayırma yöntemi normaldir. İstenen; binanın satış kaydını yıllar itibarıyle ayrılan amortisman tutarlarını dikkate alarak yapınız.

252 Binalar Hesabı

Borç	Alacak
200 000	200000

257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı

Borç	Alacak
	20000 (2012)
	20000 (2013)
	20000 (2014)
	20000 (2015)

$$\text{Amortisman Tutarı} = \frac{\text{Kayıtlı Değer}}{\text{Faydalı ömür}} = \frac{200000}{10} = 20000 \text{ (Her yıl)}$$

	Borç	Alacak
100 Kasa Hesabı	16000	
136 Diğer Çeşitli Alacaklar Hesabı	200000	
257 B. Amortismanlar Hesabı	80000	
252 Binalar Hesabı		200000
391 Hesaplanan KDV		16000
679 Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar Hesabı		80000

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı

(+)	(−)
→ maddi Duran Varlıkların elde edinme süresi boyunca yapılan harcamalar (imalat, inşaat vb)	Kullanıma hazır hale gelen maddi duran varlıkların toplam elde etme maliyeti

Öe: E işletmesi yapımı devam eden bina inşaatı için (duran varlık) 01.05.16 tarihinde 23600 TL (%18) tutarında, 15.06.16 tarihinde 59000 TL (%18) tutarında malzeme (peşin bedelli) almış, 20.06.16 tarihinde 20000 TL işçilik bedelinden %10 gelir vergisi kesilerek kalan bedel işçilere peşin ödenmiştir. 15.07.16 tarihinde bina inşaatı tamamlanarak ilgili duran varlık hesabına aktarılmış.

İşçilik bedeli: 20000
Gelir vergisi (%10): 2000
Net ödenen 18000

1.5.16		
258 Yapılmakta olan yatırımlar Hesabı	20000	
191 İndirilecek KDV Hesabı	3600	
100 Kasa Hesabı		23600
15.6.16		
258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabı	50000	
191 İndirilecek KDV Hesabı	9000	
100 Kasa Hesabı		59000
20.6.16		
258 Yapılmakta olan yatırımlar Hesabı	20000	
100 Kasa Hesabı		18000
360 Ödenecek Vergi ve F.H		2000
15.7.16		
252 Binalar Hesabı	90000	
258 Yapılmakta olan yatırım Hesabı		90000

258 Yapılmakta olan Yatırımlar Hesabı

Borç	Alacak
20000	90000
50000	
20000	
90000	90000

2 Duran Varlıklar
26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar
260 Haklar
261 Şerefiye
262 Kuruluş ve örgütlenme giderleri hesabı
264 Özel maliyetler
268 Birikmiş Amortismanlar (–)

* Maddi olmayan duran varlıklarda amortisman ayırma yöntemi her zaman normal yöntemdir.

* Faydalı ömür sözleşme süresine bağlıdır. (Belli değilse 5 yıl)

* Sözleşme süresi 5 yıldan uzunsa yine 5 yıl olarak ele alınır.

Ör: E yayınevi B yazarının telif hakkını 07.10.16 tarihinde aşağıda bilgileri yer alan gider makbuzu ile satın almış bedeli için 3 ay vadeli borçlanmıştır. (Senetsiz.)

Telif Hakkı = 30 000
G.vergisi (%17) = (5100)
= 24900

260 Haklar Hesabı		30000	
	336 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı		24900
	360 Ödenecek vergi ve fonlar Hesabı – gelir vergisi		5100

Faydalı ömür = 5 yıl
Amortisman tutarı (itfa payı) = $\frac{30000}{5}$ = 6000 TL/yıl

632 Genel Yönetim Giderleri Hesabı		6000	
	(268) Birikmiş Amortisman – telif hakkı		6000

→ Maddi Olmayan Duran Varlık Olduğu için "268" kullanıyoruz.

Ör: E anonim şirketi yeni bir şube açılması kararı esnasında 59000 TL peşin ödeyerek (15.11.16) fizibilite etüdü yaptırmıştır.

a) Yapılan ödeme aktifleştirilmiş.

262 Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri Hesabı		50000	
191 İndirilecek KDV Hesabı		9000	
	100 Kasa Hesabı		59000

b) Yapılan ödeme doğrudan gider olarak kaydedilmiş.

632 Genel Yönetim Giderleri Hesabı		50000	
191 İndirilecek KDV Hesabı		9000	
	100 Kasa Hesabı		59000

c) E işletmesi kol. STT veya Tek şahıs işletmesi varsayarak gerekli kaydı yapın.